

Mödet den 19de Januar.

Etatsraad *Kolderup-Rosenvinge* forelagde Selskabet det andet Bind af det af ham paa Selskabets Bekostning udgivne Udvalg af gamle danske Domme, afsagte paa Kongens Retterting og paa Landsting. Han meddeelte i den Anledning nogle til Retshistorien henhørende Oplysninger dels angaaende Bondestandens Vilkaar, dels angaaende Nævningers og Sandemænds Domme. Ved at gennemgaae de fem Herredags-Dombøger, hvoraf de i 2det Bind meddeelte Domme fra Aaret 1537 til 1562 ere tagne, har han optaget enhver Dom, som kunde tjene til at oplyse Bondens Tilstand i det nævnte Tidsrum, og han har derved fundet den Mening, som han har yttret i Fortalen til 1ste Bind S. XXXI yderligere bestyrket, at vore Historikere fejle, naar de i Almindelighed antage, at Bondestanden allerede paa den Tid var undertrykt. Med Undtagelse af de Provindser, hvor Vornedskabet var indført, vise en Mængde Domme det Modsatte; forekomme der end Exempler paa enkelte Lehnsmænds og adelige Jorddrotters Forsøg, paa at forøge Bøndernes Afgifter eller paa at underkaste dem vilkaarlig Behandling, viser dog den hele Maade, hvorpaa Fæstebønder personlig forhandle deres Sager for Kongen og Rigets Raad, og Sagernes Udfald paa Rettertinget, at den Undertrykkelses Tilstand, som senere med stærke Farver skildres af *Hamsfort, Ostensen* o. Fl.; endnu ikke kan være indtraadt. Da det i denne Henseende er af Vigtighed at vide, om Herremanden vilkaarlig kunde forøge Bondens Afgifter, oplystes af flere Domme, at dette ikke var Tilfældet, og de Grunde, som Etatsraad *Estrup* i sit Skrift om Livsfæste i Danmark (Kbhvn. 1842) har anført for den modsatte Anskuelse, underkastedes en nøjere Prøvelse, hvilken findes meddeelt i Fortalen til det nu udkomne 2det Bind af gamle Domme. Med Hensyn til Selvejrbøndernes Forfatning gjorde Udg. opmærksom paa en hidtil ubekendt Ordinants af Kong Frederik d. 1ste, som forbyder, at Bondegods maa adsplittes; det er denne Bestemmelse, som er gaaet over i Christian den 3dies Recesser og i Christian den 5tes Lov 3—12—1; Hensigten med denne Befaling var, at forebygge Bøndergaardenes Deling ved Arv i smaae Lodder: een Arving skulde udelukkende besidde Gaarden og Medarvingerne have Fyldest. Da der i Dommene findes Exempel paa, at en Bondegard har været deelt i 24 Dele, maa man uden tvivl i hiint

Lovbud erkjende en Omsorg for Bondestands Vel, som man ellers ikke har været tilbøjlig til at tillægge Frederik den Første. Det synes at være et af de Momenter, som man har overseet i Bondestands Historie, hvorledes den idelige Deling af Ejendommene i smaa Lodder efterhaanden maatte bidrage til denne Stands Svækkelse i samme Grad, som Adelen Magt tiltog ved den Lethed, hvormed den paa Grund af dens Skattefrihed kunde forøge sine Godsers Omfang. — Om Sandemænds og Nævns Kjøndelser give Herredagsdommene ikke faa Oplysninger, der just ikke tale til Fordeel for Eedsvornes Domme, da en stor Deel af disse i den omhandlede Periode blive underkjendte. At man heller ikke paa Valdemarernes Tid havde en ubetinget Tiltro til disse Kjøndelser, som et uforkasteligt Udsagn af den sunde Menneskeforstand, saaledes som de, der nuomstunder fremtræde som Forfægtere af eedsvorne Retter, jevnlig fremstille Sagen, viser allerede Jydske Lov (II. 7 og 42), som satte Sandemænd og Nævninger under Biskoppens og de bedste Herredsmænds Control, ligesom ogsaa efter Reformationen deres Domme bleve underkastede Prøvelse først af den saakaldte Landnævn og derpaa af Lands-tinget og endelig af Kongens Retterting.

Dr. *Henrik Krøyer* fremlagde et Arbeide over de *nordiske Pyknonogonider*.

Denne lille Dyregruppe, om hvilken vor Kundskab endnu er saa særdeles mangelfuld, berører os vel ikke umiddelbart som paa nogen Maade gavnlig eller skadelig, og synes heller ikke i Naturens Huusholdning at spille nogen vigtig Rolle, saavidt man tør slutte af det ringe Artsantal, den ubetydelige Størrelse og Individernes sjældnere Forekommen. Derimod savner den ikke Interesse i fysiologisk og zoologisk Henseende, efterdi den tilsyneladende frembyder en saa anomal Form, at det endnu ikke har kunnet bringes til Afgjørelse, om den bør henstilles blandt *Kræbsdyrene* eller de *edderkopagtige Dyr*.

Den fortjente norske Naturforsker, *Hans Ström*, Opdageren af denne Gruppe, beskrev to Arter; en tredie Art tilföiede *Otho Fabricius*,